

Raadsvergadering d.d. : 25 januari 2018

Agendapunt :

Onderwerp : Toekomst Alescon

Portefeuillehouder : wethouder N.J.P. Lambert

Datum : 19 december 2017

Onderwerp
Toekomst Alescon

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de besluiten van het college
2. geen zienswijzen in te dienen betreffende deze besluiten.

Inleiding

De gemeenten Aa en Hunze, Assen, Tynaarlo, Midden-Drenthe, Hoogeveen en De Wolden voeren samen met Alescon al enige tijd gesprekken over de toekomstige uitvoering van de Participatiewet en de rol die Alescon hier in heeft. Samen met de 5 andere colleges van B&W binnen de gemeenschappelijke regeling Alescon heeft ons college op 19 december 2017 besloten als richtinggevend uitgangspunt vast te stellen om de huidige functies, taken en activiteiten van het bedrijf Alescon inclusief personeel onder te brengen in 2 entiteiten voor de clusters Noord (Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo) en Zuid (De Wolden, Hoogeveen en Midden-Drenthe). Dit betekent tevens het voornemen de huidige gemeenschappelijke regeling Alescon te beëindigen.

De besluiten die in de zes Alescon gemeenten aan de colleges zijn voorgelegd zijn:

1. Als richtinggevend uitgangspunt vast te stellen dat de gemeente de huidige functies, taken en activiteiten van het bedrijf Alescon inclusief personeel wil onderbrengen in 2 entiteiten voor de clusters Noord (Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo) en Zuid (De Wolden, Hoogeveen en Midden-Drenthe).
2. Hiertoe het voornemen uit te spreken om de huidige gemeenschappelijke regeling Alescon te beëindigen.
3. Het bestuur van Alescon wordt opgedragen om een ontvlechtingsplan, inclusief personele aspecten, voor te bereiden in afstemming met de clusters Noord (gemeenten Assen, Aa en Hunze en Tynaarlo) en Zuid (gemeenten Hoogeveen, De Wolden en Midden-Drenthe).
4. In de eerste helft van 2018 een definitief besluit te nemen over de beëindiging van de gemeenschappelijke regeling na oplevering van het ontvlechtingsplan.
5. Gelijktijdig in de eerste helft van 2018 een definitief besluit te nemen over de nieuw op te richten entiteit na oplevering van een implementatieplan.
6. De gemeenteraad deze besluiten ter kennisname aan te bieden.
7. De gemeenteraad voor te stellen geen zienswijze in te dienen

Proces.

Vanuit -de colleges/ is in het eerste half jaar van 2017 de behoefte geuit voortgang in deze discussie te krijgen op basis van een opgestelde 'houtkoolschets'. Door de zes gemeenten is besloten een stuurgroep in te richten, bestaande uit de zes wethouders van de deelnemende gemeenten, onder voorzitterschap van een extern adviseur, te weten de heer de Vries.

Vanaf half juni is de stuurgroep aan de slag gegaan met de opdracht om tot een collectieve gemeentelijke visie te komen met betrekking tot de uitvoering van de Participatiewet en wat dit betekent voor de toekomst van Alescon.

Het project is opgedeeld in vijf fasen, te weten:

- Oriënteren

-
- Ontwerpen
 - Consulteren
 - Besluiten
 - Implementeren

Gedurende de oriëntatiefase zijn veel gesprekken gevoerd met de gemeenten, sociale diensten en andere leer-werkbedrijven.

In de ontwerpfase is een collectieve opvatting geformuleerd met betrekking tot een meer integrale en lokale benadering van de Participatiewet. In de consulteringsfase is deze collectieve visie voorgelegd aan de colleges, de gemeentesecretarissen, de directeurs van de sociale diensten, de gemeenteraden, de OR van Alescon en de cliëntenraden en/of adviesraden. Na deze consulteringsfase wordt nu overgegaan tot besluitvorming. Met de besluiten kan een volgende stap gezet worden, het opstellen van een ontvlechtsplan door Alescon en een implementatieplan door de clusters van Noord en Zuid. Op het moment dat de twee clusters (Noord en Zuid) een implementatieplan gereed hebben om de werkzaamheden van Alescon voort te zetten in de nieuwe structuur en het ontvlechtsplan gereed is kan er een definitief besluit voorgelegd worden aan het college om de gemeenschappelijke regeling Alescon te beëindigen. Op grond van de wet gemeenschappelijke regelingen moet het college voorafgaand aan het besluit tot beëindiging van de GR Alescon toestemming vragen aan de gemeenteraad. Deze toestemming kunt u slechts onthouden indien het voorgestelde besluit in strijd is met het recht of met het algemeen belang.

Op basis van het nu voorliggende voorstel wordt ons voorgenomen besluit om de taken van de Participatiewet onder te brengen in één uitvoeringsorganisatie aan uw gemeenteraad ter kennisneming voorgelegd en wordt u in de gelegenheid gesteld een zienswijze in te dienen. Een voorstel van gelijke strekking wordt in de periode van 20 januari t/m 2 februari ter besluitvorming voorgelegd aan alle zes betrokken gemeenteraden.

Alescon

Voordat de inhoud wordt ingegaan is het goed om kennis te nemen van waar het over gaat als het gaat over Alescon. Daarom een aantal feitelijkheden op een rij:

- Bij Alescon werken momenteel 1720 Wsw'ers in 1566 arbeidsjaren (aja's) voor de zes gemeenten Aa en Hunze, Assen, Tynaarlo, Midden-Drenthe, Hoogeveen en De Wolden;
- Het Rijk verstrekt een subsidie per aja. In 2017 gaat het om 40 miljoen euro die via de gemeenten overgemaakt worden naar Alescon;
- Daarbovenop verstrekken de gemeenten 4 miljoen euro als bijdrage in het exploitatietekort van Alescon;
- 48% van de Wsw'ers werkt namens de noordelijke gemeenten (Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo);
- 48,7% van de Wsw'ers werkt namens de zuidelijke gemeenten (Midden-Drenthe, Hoogeveen en De Wolden);
- 3,3% van de Wsw'ers werkt namens de zogenaamde buitengemeenten ;
- Er werkt 120 fte aan begeleidend personeel;
- Er werkt 39 fte aan overheadpersoneel.

Door ontwikkelingen met betrekking tot de invoering van de Participatiewet, zijn de gemeenten genoodzaakt om te bezien of de huidige wijze van uitvoering van de Participatiewet, en de rol die Alescon daar nu in heeft, toekomstbestendig is. Dat wordt hieronder toegelicht.

Participatiewet

Op 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking getreden. Deze wet vervangt de Wet werk en bijstand (Wwb), de Wsw en een groot gedeelte van de Wajong (Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten). Voor jong gehandicapten die geheel én duurzaam arbeidsongeschikt zijn blijft de Wajong bestaan. De Wajong wordt door het UWV uitgevoerd.

Een belangrijke doelstelling van de Participatiewet is om zoveel mogelijk mensen, met en zonder een arbeidsbeperking, weer aan de arbeidsmarkt deel te laten nemen. Om dit mogelijk te maken is een Sociaal Akkoord gesloten met werkgevers, waarbij er in totaal 125.000 banen extra bijkomen voor

mensen met een arbeidsbeperking. Dit zijn 100.000 banen bij bedrijven en 25.000 banen bij de overheid. Deze banen worden 'afpraakbanen' genoemd en zijn een belangrijke pijler onder het al dan niet slagen van de Participatiewet.

Met de invoering van de Participatiewet is de instroom in de Wsw gestopt. Mensen met een arbeidsbeperking die nog wel in staat zijn om te werken vallen vanaf 1 januari 2015 onder de Participatiewet. Voor de huidige Wsw'ers met een dienstverband bij Alescon verandert er niets aangezien zij hun baan en salaris behouden en recht hebben op werkgarantie. Tegelijkertijd wordt de vergoeding per Wsw'er vanuit het Rijk aan gemeenten jaarlijks afgebouwd. Met andere woorden: Wsw'ers behouden de rechten en plichten, terwijl gemeenten steeds minder geld krijgen om dit te kunnen invullen.

De invoering van de Participatiewet en de daarmee samenhangende terugloop van aantal Wsw'ers zorgt ervoor dat er geen toekomstperspectief is voor het huidige Alescon. Dat leidt tot onzekerheid bij al het personeel van Alescon (Wsw'ers en niet-Wsw'ers). Er ontstaat leegloop onder het personeel (niet-Wsw'ers) waarbij het de vraag is of er voldoende goed gekwalificeerd personeel overblijft.

Verschillen in uitgangspositie

De zes Alescon gemeenten laten de Wsw uitvoeren door de GR Alescon. Dit doen de gemeenten gezamenlijk en er bestaat geen verschil in hoe dit wordt uitgevoerd. Voor de Participatiewet ligt dit anders:

- Midden-Drenthe heeft een eigen sociale dienst;
- De Wolden en Hoogeveen hebben een gezamenlijke ambtelijke organisatie in de vorm van een GR met een eigen sociale dienst die voor beide gemeenten werkt;
- Assen, Aa en Hunze en Tynaarlo hebben de sociale dienst op afstand gezet. De GR Werkplein Drentsche Aa (WPDA) voert de werkzaamheden uit voor de drie gemeenten.

De ontwikkelingen met betrekking tot de invoering van de Participatiewet en de verschillen in de uitgangspositie maakt dat de 6 gemeenten met z'n allen voor de vraag staan hoe gemeenten per gemeente/cluster van gemeenten, de Participatiewet willen uitvoeren en wat dit betekent voor de GR Alescon.

Samen met de 5 andere gemeenten hebben wij voor samenhang in de verschillende gemeentelijke visies op de Participatiewet gezorgd en een collectief toekomstbeeld geformuleerd. Dit heeft geleid tot de volgende gemeenschappelijke uitgangspunten:

1. Het gaat om mensen, de gemeenten willen hier sociaal mee omgaan;
2. Alescon heeft veel kennis en kunde, materieel, gebouwen, netwerk en ervaring. Dit alles is te kostbaar om te laten wegvloeien. Deze succesfactoren willen de gemeenten graag behouden voor de toekomst en daarom zetten de gemeenten hier op in;
3. De functies binnen de Participatiewet (zie hieronder) worden zoveel mogelijk in samenhang uitgevoerd;
4. Er moet zorgvuldig te werk worden gegaan en recht gedaan aan de complexiteit. Tegelijkertijd is tijd een belangrijke factor. Onzekerheid is slopend, in het bijzonder bij de kwetsbare SW-medewerkers. De onzekerheid moet niet langer duren dan nodig is;
5. De uitvoering van de Participatiewet zo lokaal mogelijk regelen;
6. Er wordt uitgegaan van alle doelgroepen binnen de Participatiewet;
7. Het streven is een inclusieve arbeidsmarkt.

Hoofdfuncties Participatiewet

Om uitvoering te kunnen geven aan bovenstaande uitgangspunten is het goed om de drie functies binnen de Participatiewet te onderscheiden:

FUNCTIE 1

Inkomensverstrekking
(bijstandsuitkeringen e.d.)

Het (financieel) vangnet voor onze inwoners.

FUNCTIE 2 Arbeidsmarkttoeleiding	De re-integratie trajecten, leer-werkplekken en de coaching. In andere woorden het klaarstomen van inwoners voor de arbeidsmarkt (of als dat niet lukt andere vormen van participatie)
FUNCTIE 3 Organiseren en aanbieden van werk	inclusieve arbeidsmarkt / beschut binnen en buiten / afspraakbanen / detacheringen etc

Beoogd effect

Zorgen voor integrale uitvoering van de 3 functies binnen de Participatiewet door één uitvoeringsorganisatie.

Argumenten

1. *Kennis te nemen van de besluiten van het college:*

Nu een voorgenomen besluit door het college is genomen om de gemeenschappelijke regeling op te heffen en voorafgaand aan het definitieve besluit t.a.v. de gemeenschappelijke regeling een besluit tot goedkeuring aan uw raad wordt voorgelegd.

2. *geen zienswijzen in te dienen betreffende deze besluiten:*

- 2.1. Met de invoering van de Participatiewet is er meer behoefte ontstaan om de drie hoofdfuncties binnen de Participatiewet in samenhang uit te voeren en op een nieuwe regionale schaal te willen door ontwikkelen.
- 2.2. Gemeenten streven naar een inclusieve arbeidsmarkt;
- 2.3. De gemeenten willen de drie functies binnen de Participatiewet op elkaar afgestemd uitvoeren.
- 2.4. Dit sluit aan bij de besluitvorming van de gemeenteraad over de kadernota Participatiewet “Meedoen is de norm, werk het doel” (augustus 2014). In deze kadernota wordt reeds gesproken over de uitvoering van de Participatiewet door 1 uitvoeringsorganisatie.
- 2.5. In aanvulling op de beschikbare instrumenten en de ontwikkeling in de arbeidsmarkt, is een vangnet voor een kwetsbare groep inwoners nodig.
- 2.6. Het uitgangspunt is om het voor zoveel mogelijk mensen mogelijk te maken te gaan werken bij reguliere bedrijven (met alle ondersteuning die daar bij nodig is). Hierdoor werken we aan een inclusieve arbeidsmarkt. Voor diegene die dat (nog) niet lukt, bieden we een vangnet.
- 2.7. De gemeenten onderkennen de verantwoordelijkheid voor de huidige organisatie Alescon ten volle.
- 2.8. Zorgvuldigheid ten aanzien van hierna genoemde punten staat voorop t:
 - De kwetsbare groep medewerkers met een sw-dienstverband,
 - De inzet van de huidige infrastructuur van Alescon
 - Plaatsing van het huidig personeel
 - Het nakomen van huidige contracten van Alescon met externe partijen (o.a. opdrachtgevers)

Kanttekeningen

1.1. *Ontvlechting in een noordelijk en een zuidelijke deel is de meest logische en beste oplossing.*

Er zijn vele alternatieven te bedenken maar de voorgestelde koers is, in achtneming van alles wat er tot nu toe is gedaan, het beste voor iedereen. Daarbij is niets doen en afwachten geen optie. Dit zorgt voor nog langere onrust, onzekerheid etc. en is daarmee niet sociaal.

1.2. *Er ligt nu een principe besluit voor zonder dat de financiële consequenties in beeld zijn.*

Deze koers is nodig om verder door te rekenen wat de financiële consequenties zijn. Daarbij wordt er vanuit gegaan dat voor nu budgettair neutraal (dus met de huidige beschikbare budgetten) de ontvlechting plaats kan vinden. Mogelijk wordt er incidenteel een bijdrage gevraagd om knelpunten op te lossen.

De overhead van de op te richten entiteit is echter wel beïnvloedbaar en door de nieuwe structuur kan effectiever gebruik worden gemaakt van de infrastructuur.

Financiën

Op basis van het principebesluit van het college worden de financiële consequenties in beeld gebracht. We gaan er vanuit dat de ontvlechting budgettair neutraal (dus met de huidige beschikbare budgetten) plaats kan vinden. Mogelijk wordt er incidenteel een bijdrage gevraagd om knelpunten op te lossen.

Communicatie

In een bijeenkomst op 20 november 2017 voor de gezamenlijke raden van Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo is informatie verstrekt over de voorgenomen koers ter ondersteuning van de voorliggende besluitvorming.

Uitvoering

Een ontvlechtigingsplan en een implementatieplan wordt gemaakt in het eerste half jaar van 2018. Deze rapportages vormen de basis voor het definitieve besluit tot overdracht van de taken van Alescon naar Werkplein Drentsche Aa en tevens beëindiging van de gemeenschappelijke regeling Alescon.

Samenvatting voor publicatie Schakel (max. 5 regels)

6 gemeenten in Drenthe krijgen twee uitvoeringsorganisaties die mensen met een arbeidsbeperking gaan helpen om deel te kunnen nemen aan de arbeidsmarkt. De beide organisaties worden de opvolgers van Alescon, dat als gevolg van de invoering van de nieuwe participatiewet niet in de huidige vorm verder kan.

Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo gaan samen gebruik maken van de reeds bestaande gemeenschappelijke regeling Werk Plein Drentsche Aa (WPDA).

Voor Midden-Drenthe, Hoogeveen en De Wolden wordt een nieuwe organisatie gevormd

Bijlagen

1. Op weg naar een inclusieve arbeidsmarkt

Het college van de gemeente Aa en Hunze,

mevrouw mr. M. Tent
secretaris

de heer P. van Dijk
burgemeester